

PRIIMTI TEKSTAI

P10_TA(2026)0191

Būtinybė mažinti su darbu susijusių mirčių skaičių

**2026 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl
būtinybės mažinti su darbu susijusių mirčių skaičių
(2025/3046(RSP))**

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 151, 153 ir 156 straipsnius,
 - atsižvelgdamas į 1989 m. birželio 12 d. Tarybos direktyvą 89/391/EEB dėl priemonių darbuotojų saugai ir sveikatos apsaugai darbe gerinti nustatymo¹,
 - atsižvelgdamas į 2021-2027 m. ES darbuotojų saugos ir sveikatos strateginę programą,
 - atsižvelgdamas į savo 2022 m. kovo 10 d. rezoliuciją dėl naujos ES darbuotojų sveikatos ir saugos strateginės programos po 2020 m.²,
 - atsižvelgdamas į savo 2025 m. gruodžio 17 d. rezoliuciją su rekomendacijomis Komisijai „Skaitmeninimas, dirbtinis intelektas ir algoritminis valdymas darbo vietoje. Darbo ateities formavimas“³,
 - atsižvelgdamas į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją, ypač jos 31 straipsnį, kuriame nurodoma, kad kiekvienas darbuotojas turi teisę į saugias, jo sveikatą ir orumą atitinkančias darbo sąlygas,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 136 straipsnio 2 dalį,
- A. kadangi darbuotojų sveikata ir sauga yra esminis Europos socialinės politikos ramstis ir pagrindinis žmogaus orumo, darbuotojų pagrindinių teisių ir tinkamų bei saugių darbo sąlygų apsaugos

¹ OL L 183, 1989 6 29, p. 1,
ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/1989/391/oj>.

² OL C 347, 2022 9 9, p. 122.

³ OL C, C/2026/2154, 2026 5 6, ELI:
<http://data.europa.eu/eli/C/2026/2154/oj>.

elementas;

- B. kadangi 2023 m. ES užregistruoti 3 298 mirtini nelaimingi atsitikimai darbe ir apie 2,8 mln. nemirtinų nelaimingų atsitikimų, lėmusių bent keturių dienų nedarbingumą; kadangi šie statistiniai duomenys ir toliau rodo, kad yra rimtų problemų didelės rizikos sektoriuose, kuriuose įvyksta daug nelaimingų atsitikimų darbe, pvz., statybos, transporto, gamybos ir žemės ūkio sektoriuose;
- C. kadangi jauni darbuotojai, palyginti su vyresniais kolegomis, yra pažeidžiamesni kalbant apie sunkius nelaimingus atsitikimus darbe, nes atitinkamų nelaimingų atsitikimų skaičius yra daugiau nei 40 proc. didesnis nei labiau patyrusių darbuotojų atveju, ir tai rodo, kad jų pažeidžiamumas didesnis dėl ribotos darbo patirties, nepakankamo mokymo ir mažesnio informuotumo apie pavojus darbo vietoje; kadangi jų darbo sąlygos gali būti prastos ir tai gali sukelti profesines ligas jaunystėje arba vėliau gyvenime;
- D. kadangi profesinės sveikatos ir saugos požiūriu svarbu atsižvelgti į lyčių aspektą, nes priklausomai nuo lyties įvairios medžiagų arba rizikos rūšys darbuotojams gali turėti skirtingą poveikį;
- E. kadangi sveikatos priežiūros ir socialinės priežiūros sektorių darbuotojams kyla smurto ir psichosocialinė rizika, taip pat didelė ir dažnai nepakankamai įvertinta rizika jų saugai; kadangi smurtas ir patyčios darbe gali padaryti didelę psichologinę žalą ir yra susiję su didesne psichikos sveikatos problemų rizika; kadangi apie šiuos reiškinius pranešama visų pirma sveikatos ir priežiūros paslaugų srityje;
- F. kadangi pastaraisiais metais kelios valstybės narės pranešė apie tai, kad gerokai padaugėjo išpuolių prieš teisėsaugos funkcijas vykdančius valstybės pareigūnus ir skubiosios pagalbos tarnybų darbuotojus; kadangi tam tikrai profesinei veiklai, ypač susijusiai su viešosios valdžios funkcijų vykdymu ir teisėtu jėgos naudojimu, būdingas struktūrinis ir nuolatinis pavojus patirti sunkų fizinį sužalojimą ar mirtį dėl tyčinių trečiųjų šalių smurto veiksmų; kadangi grasinimai skubaus gelbėjimo tarnybų darbuotojams, pvz., paramedikams ir ugniagesiams, ir tyčiniai smurto veiksmai prieš juos yra gana naujas reiškinys; kadangi dėl šios rizikos, apimančios tyčinius trečiųjų šalių veiksmus, šios profesijos skiriasi nuo kitų pavojingo darbo formų ir tai pateisina konkretų susijusios rizikos pobūdžio pripažinimą;
- G. kadangi tarpvalstybiniai darbuotojai ir darbuotojai migrantai, įskaitant darbuotojus iš trečiųjų valstybių, yra ypač menkai apsaugoti nuo išnaudojimo darbe ir su darbu susijusio neteisėtumo formų; kadangi moksliniai tyrimai rodo, kad visame pasaulyje tokiems darbuotojams, palyginti su vietos darbuotojais, kyla maždaug 70 proc. didesnė su darbu susijusių mirtinų nelaimingų atsitikimų

rizika⁴ ir kad ES atveju ši rizika taip pat tebėra gerokai didesnė – apie 65 proc., ypač darbuotojams iš Rytų Europos; kadangi su darbu susijusių nelaimingų atsitikimų rizika trečiųjų valstybių piliečiams yra tris kartus didesnė ir manoma, kad pranešama tik apie maždaug vieną iš penkių nelaimingų atsitikimų, o tai rodo, kad šis reiškinys yra tikrai nepakankamai įvertintas ir kad būtina stiprinti apsaugos ir vykdymo užtikrinimo mechanizmus, laikantis teisėtumo ir darbo orumo principų;

- H. kadangi daug su darbu susijusių mirčių sukelia profesinės ligos, kurios pernelyg dažnai nepakankamai įvertinamos, pripažįstamos arba apie jas nepakankamai pranešama, visų pirma dėl nelygybės, susijusios su galimybėmis naudotis priežiūros, prevencijos ir tolesnės priežiūros paslaugomis, nepakankamo ekspozicijos atsekamumo ir tam tikrų sveikatos sutrikimų latentinio laikotarpio; kadangi tai, kad apie profesines ligas nepakankamai pranešama ir jos nepakankamai pripažįstamos, kenkia prevencijos politikos priemonių, kompensavimo mechanizmų ir vykdymo užtikrinimo sistemų veiksmingumui;
- I. kadangi vėžys yra pagrindinė su darbu susijusių mirties atvejų ES priežastis; kadangi darbuotojai darbo vietoje gali patirti bendrą kelių pavojingų medžiagų ekspoziciją, dėl kurios pavojus sveikatai gali dar padidėti; kadangi veiksniai, tokių kaip radiacija, su darbu susijęs stresas, netinkamas darbo organizavimas ir darbo sąlygos, ekspozicija siejama su profesiniu vėžiu; kadangi daugėja odos vėžio, kaip vienos iš labiausiai paplitusių profesinių ligų, atvejų, tačiau tik nedidelė šių atvejų dalis pripažįstama profesinės ligos atvejais;
- J. kadangi 2022 m. lapkričio 28 d. priimtoje atnaujintoje Komisijos rekomendacijoje dėl profesinių ligų⁵ buvo pabrėžta, kad svarbu remti darbuotojus, patyrusius profesinę ekspoziciją, ir šeimas, kurios dėl tokios ekspozicijos neteko artimųjų, be kita ko, teikiant atitinkamą pagalbą;
- K. kadangi nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų prevencija yra Europos socialinės politikos ir laisvo darbuotojų judėjimo teisės kertinis akmuo; kadangi prevencija yra ne tik teisinė pareiga, kylanti iš ES teisės, visų pirma Direktyvos 89/391/EEB, ir nacionalinių teisinių sistemų, bet ir strateginės socialinės ir ekonominės investicijos, galinčios turėti teigiamą ir ilgalaikį poveikį darbuotojams, įmonėms ir bendruomenėms, nes padeda mažinti

⁴ Žr., pvz., Lau et al., „Workplace mortality risk and social determinants among migrant workers“ („Darbuotojų migrantų mirtingumo darbo vietoje rizika ir socialiniai veiksniai“, *The Lancet Public Health*, Volume 9, Issue 11, 2024, E935-E949, [https://doi.org/10.1016/S2468-2667\(24\)00226-3](https://doi.org/10.1016/S2468-2667(24)00226-3)).

⁵ 2022 m. lapkričio 28 d. Komisijos rekomendacija (ES) 2022/2337 dėl Europos profesinių ligų sąrašo (OL L 309, 2022 11 30, p. 12, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2022/2337/oj>).

riziką, riboti nelaimingų atsitikimų darbe socialines ir ekonomines sąnaudas ir apskritai gerinti darbo aplinkos kokybę ir tvarumą;

- L. kadangi savanoriams ugniagesiams teikiami specialūs mokymai, įskaitant mokymus pirmosios pagalbos, rizikos vertinimo, evakuacijos procedūrų ir gaisrų prevencijos srityse, padeda didinti saugą darbo vietoje, nes sudaro sąlygas greitai ir veiksmingai reaguoti į rimtus incidentus ir skatina rizikos prevencijos kultūrą, taip prisidedant prie nelaimingų atsitikimų darbo vietoje sunkumo mažinimo; kadangi pagal Direktyvą 89/391/EEB darbdaviai turi teisinę pareigą atlikti rizikos vertinimus, organizuoti mokymus ir užtikrinti pirmosios pagalbos, gaisrų gesinimo ir evakuacijos priemones, o savanorių ugniagesių įgūdžių stiprinimas darbo vietoje gali papildyti šias pareigas ir dar labiau padidinti darbo saugą;
- M. kadangi darbo inspekcijos atlieka lemiamą vaidmenį užtikrinant veiksmingą profesinės saugos ir sveikatos politikos įgyvendinimą nacionaliniu, regioniniu ir vietos lygmenimis ir yra nepakeičiamos užkertant kelią darbo jėgos išnaudojimui ir nesaugioms darbo sąlygoms;
- N. kadangi esminiai pokyčiai darbo pasaulyje, įskaitant nestandartinių darbo formų plitimą, mažų garantijų darbą, didėjančią jaunų darbuotojų, dirbančių nesaugius ar didelės rizikos darbus, dalį, darbo jėgos senėjimą, skaitmeninimą, naujų technologijų diegimą ir globalizaciją, lėmė didesnę psichosocialinę riziką, su darbu susijusį stresą ir naujus profesinės sveikatos iššūkius, todėl reikia platesnių ir integruotų prevencijos strategijų;
- O. kadangi psichosocialiniai rizikos veiksniai darbe, tokie kaip lėtinis stresas, perdegimas ir priekabiavimas, yra viena iš pagrindinių ir vis dažnesnių blogos sveikatos bei su darbu susijusių mirčių priežasčių ir šie veiksniai dažnai nepakankamai įvertinami, apie juos nepakankamai pranešama ir jie nepakankamai šalinami;
- P. kadangi gera psichologinė darbo aplinka labai svarbi darbuotojų psichikos ir fizinei gerovei; kadangi psichosocialinė rizika gali kilti dėl netinkamos darbo koncepcijos ir prastos organizacinės ar valdymo praktikos ir gali sukelti stresą, nerimą, perdegimą ir depresiją; kadangi ilgalaikis neigiamų psichosocialinių darbo sąlygų poveikis siejamas su sunkiais padariniais psichikos sveikatai, įskaitant lėtines ligas ir padidėjusią savižudybės riziką;
- Q. kadangi vis dažnesnis dirbtinio intelekto (DI) ir algoritminio valdymo sistemų naudojimas darbo vietoje gali paspartinti darbo tempą, lemti didesnę darbo krūvį, padidinti psichosocialinę riziką, pakenkti darbuotojų savarankiškumui ir kelti naują riziką profesinei saugai ir sveikatai;
- R. kadangi klimato kaita, įskaitant kylančią temperatūrą, dažnesnes ir intensyvesnes karščio bangas bei kitus ekstremalius meteorologinius

reiškinius, kelia vis didesnę ir daugialypę grėsmę darbuotojų sveikatai, saugai ir darbo sąlygoms visoje ES; kadangi ilgas buvimas karštyje gali sukelti rimtų padarinių sveikatai, pavyzdžiui, perkaitimą, šilumos smūgį ir kitas su karščiu susijusias ligas, taip pat padidinti nuovargio, sumažėjusios koncentracijos ir prastesnio sprendimų priėmimo, taigi ir su darbu susijusių nelaimingų atsitikimų, tikimybę, todėl reikalingos prevencinės ir apsauginės priemonės;

- S. kadangi veiksmingos prevencijos strategijos, informuotumo didinimo priemonės, gerovės iniciatyvos ir tvirtos profesinės sveikatos ir saugos kultūros skatinimas yra būtini siekiant užkirsti kelią sunkiems nelaimingiems atsitikimams ir profesinėms ligoms bei sumažinti su darbu susijusių mirčių skaičių; kadangi tokiu prevenciniu požiūriu ne tik užtikrinama darbuotojų sveikata ir sauga, bet ir teikiama ekonominė nauda įmonėms bei visai visuomenei;
- T. kadangi reikia dėti daugiau pastangų, kad būtų pasiekti Darnaus vystymosi darbotvarkėje iki 2030 m. nustatyti tikslai, visų pirma 8.8 tikslas – „apsaugoti darbo teises ir skatinti saugią ir užtikrintą darbo aplinką visiems darbuotojams, įskaitant migrantus, visų pirma migrantės, ir nenuolatinį darbą dirbančius asmenis“;
- U. kadangi Europos Parlamentas savo 2022 m. kovo 10 d. rezoliucijoje palankiai įvertino tai, kad su darbu susijusių nelaimingų atsitikimų ir profesinių ligų atžvilgiu pradėtas taikyti principas „vizija – nulis“, ir paragino parengti plataus užmojo su darbu susijusių nelaimingų atsitikimų mažinimo veiksmų planą bei užtikrinti, kad nebūtų su darbu susijusių mirčių ir profesinių ligų, taip pat sustiprinti prevencijos priemones ir esamų profesinės sveikatos ir saugos teisės aktų vykdymo užtikrinimą; kadangi tikslas užtikrinti, kad nebūtų su darbu susijusių mirčių, turėtų būti laikomas ne tik politiniu tikslu, bet ir etine bei socialine pareiga visų darbuotojų atžvilgiu;
- V. kadangi kiekvieno darbuotojo teisė į saugią ir sveiką darbo aplinką turi būti visapusiškai užtikrinta taikant veiksmingas nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų prevencijos priemones, taip pat vykdant reguliarią kontrolę ir taikant tikrai atgrasančias sankcijas, kurios būtų remiamos skiriant pakankamai išteklių kompetentingoms institucijoms; kadangi profesinės saugos ir sveikatos teisės aktų nesilaikymas yra pagrindinis išnaudojimo darbe elementas ir trukdo siekti tikslo užtikrinti, kad nebūtų su darbu susijusių mirčių, todėl labai svarbu užtikrinti griežtą ir veiksmingą esamų teisės aktų vykdymą, be kita ko, stiprinant darbo inspekcijas ir jų kontrolės bei sankcijų priemones;
- W. kadangi norint veiksmingai įgyvendinti principą „vizija – nulis“ reikia išmatuojamų veiksmų ir tikslų, visapusiško požiūrio, apimančio visus su darbu susijusius nelaimingus atsitikimus ir ligas, prevencijos kultūros plėtojimo bei skatinimo ir pakankamai išteklių;

- X. kadangi profesinės sąjungos ir darbuotojų atstovai atlieka svarbų vaidmenį apsaugant darbuotojų saugą ir sveikatą, be kita ko, kiek tai susiję su reikalavimų laikymosi stebėseną ir paramą veiksmingam esamų taisyklių įgyvendinimui; kadangi vis dėlto Direktyvos 89/391/EEB taikymo srityje tebėra spragų, visų pirma susijusių su tam tikrų kategorijų darbuotojais, įskaitant namų ūkio darbuotojus, kuriems iš dalies arba visiškai netaikoma apsauga, taip pažeidžiant vienodos apsaugos principą, ypač moterų, trečiųjų valstybių piliečių ir kitų pažeidžiamoje padėtyje esančių grupių atžvilgiu, todėl būtina užtikrinti tinkamą ir vienodą apsaugos lygį;
- Y. kadangi dabartinė 2021–2027 m. ES darbuotojų sveikatos ir saugos strateginė programa netrukus baigsis; kadangi norint paspartinti pažangą siekiant tikslo, kad nebūtų su darbu susijusių mirčių, reikės atnaujinto politinio įsipareigojimo ir atnaujintos platesnio užmojo programos;
- Z. kadangi nelaimingų atsitikimų darbe aukų atminimas yra kolektyvinės atminties ir moralinės atsakomybės veiksmas, padedantis išlaikyti didelį visuomenės dėmesį žmogaus gyvenimo vertei, stiprinti prevencijos kultūrą ir atnaujinti Europos ir nacionalinių institucijų įsipareigojimą siekti, kad nebūtų su darbu susijusių mirčių;
- AA. kadangi kolektyvinė atmintis turi virsti atsakomybe, be kita ko, užtikrinant patikimą pranešimų teikimą; kadangi dažnai ir toliau ypač sunku registruoti visus su darbu susijusius nelaimingus atsitikimus, įskaitant mirtinus nelaimingus atsitikimus; kadangi būtina užtikrinti, kad visi darbuotojai galėtų naudotis tinkamo lygio socialine apsauga;
- AB. kadangi 1956 m. rugpjūčio 8 d. Marsinelės miestelyje įvykusi Bois du Cazier kasyklos tragedija, per kurią žuvo 262 kalnakasiai, kurių daugelis šiandien būtų Europos Sąjungos valstybių narių piliečiai, yra tvirtas kovos už deramą darbą, solidarumą ir socialinę teisingumą Europoje simbolis;
- AC. kadangi dėl didelio aukų iš Europos skaičiaus tragedija Marsinelės miestelyje buvo pirmoji kolektyvinė tragedija Europoje, kurioje nuo to laiko manoma, kad tokius esminius klausimus kaip darbas, saugumas, teisingumas ir orumas, reikia spręsti broliškai;
- AD. kadangi Marsinelės atminimas neleidžia pamiršti, kad laisvas darbuotojų judėjimas, jų teisės ir sauga yra esminės vertybės ir prioritetai siekiant veiksmingos ir konkurencingos socialinės Europos;
- AE. kadangi kitos istorinės su darbu susijusios tragedijos, įskaitant 1892 m. gegužės 31 d. Marie kasyklos gaisrą, 1906 m. kovo 10 d. nelaimę Kurjero kasykloje, 1962 m. vasario 7 d. nelaimę Luisenthalio kasykloje, 1968 m. nelaimę Aliverio kasykloje, 1976 m. sprogamą

Lapua šovinių gamykloje Suomijoje ir 2026 m. sausio mėn. Graikijos gamykloje „Violanta“ įvykusį mirtiną sprogimą ir gaisrą, yra giliai iššaknijusios kelių valstybių narių kolektyvinėje atmintyje ir vis primena, kad reikia skubiai vykdyti veiksmingą prevencijos ir darbuotojų apsaugos politiką;

1. ragina paskelbti Europos nelaimingų atsitikimų darbe aukų atminimo ir darbuotojų apsaugos ir orumo dieną, kuri būtų minima kasmet rugpjūčio 8 d., minint Marsinelės Bois du Cazier kasyklos tragediją, kuri dėl savo europinio pobūdžio (nes yra susijusi su darbuotojais iš kelių šalių, kurios dabar yra ES valstybės narės) yra bendras kovos už deramą darbą ir būtinybės laikytis bendro požiūrio į profesinę sveikatą ir saugą simbolis;
2. atkreipia dėmesį į šios Europos dienos tikslus – paminėti asmenis, tapusius nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų aukomis, ir didinti plačiosios visuomenės, įmonių ir institucijų informuotumą apie prevencijos, profesinės saugos ir deramų darbo sąlygų svarbą; tačiau primena, kad informuotumo didinimas turėtų būti susietas su dabartine rizika sveikatai ir saugai, taip iš tiesų prisidedant prie mirčių, nelaimingų atsitikimų ir ligų prevencijos darbo vietoje; pabrėžia, kad ši Europos diena gali padėti stiprinti ES ir valstybių narių įsipareigojimą laikytis principo „vizija – nulis“, visų pirma skatinant prevenciją darbe, saugų ir deramą darbą, mokymą, informuotumo apie kylančią riziką didinimą, socialinį dialogą ir veiksmingą galiojančių teisės aktų vykdymo užtikrinimą, taip pat skatinant ES veiksmus, kuriais siekiama spręsti psichosocialinės rizikos, raumenų ir kaulų sistemos sutrikimų bei profesinės sveikatos rizikos, susijusios su ekstremaliais meteorologiniais reiškiniais, problemas visuose sektoriuose ir visų dydžių įmonėse; mano, kad ši Europos diena taip pat galėtų būti kasmetinė proga įvertinti pažangą siekiant tikslo „vizija – nulis“, nustatyti prevencijos ir vykdymo užtikrinimo spragas, stiprinti politinę atskaitomybę nacionaliniu ir ES lygmenimis ir dar kartą patvirtinti, kad reikia vykdyti veiksmingą kontrolę;
3. pabrėžia, kad ši Europos diena, kuri papildytų balandžio 28 d. švenčiamą TDO Pasaulinę darbuotojų saugos ir sveikatos dieną, turėtų skatinti imtis konkrečių iniciatyvų mokyklose, darbo vietose ir institucijose, įskaitant informavimo didinimo kampanijas, mokymo programas ir keitimąsi geriausia praktika prevencijos srityje, taip stiprinant visų kartų ir sektorių saugos kultūrą;
4. pabrėžia, kad ši Europos diena turėtų padėti stiprinti ES ir valstybių narių įsipareigojimą siekti tikslo sistemingai ir tvariai siekti, kad nebūtų su darbu susijusių nelaimingų atsitikimų, ligų ir mirčių, laikantis principo „vizija – nulis“, visų pirma skatinant prevenciją darbe, saugų ir deramą darbą, mokymą, informuotumo apie kylančią riziką didinimą, socialinį dialogą ir veiksmingą galiojančių teisės aktų vykdymą;

5. pabrėžia, kad svarbu stiprinti darbuotojų teises į informaciją, konsultacijas ir dalyvavimą renkant atstovus sveikatos ir saugos klausimais ir priimant kolektyvines sutartis;
6. pabrėžia, jog norint pasiekti tikslą, kad nebūtų nė vieno su darbu susijusio mirties atvejo, būtinas glaudus valstybių narių, darbdavių, socialinių partnerių, darbo inspekcijų, mokslinių tyrimų įstaigų ir ES agentūrų bendradarbiavimas; ragina, padedant Europos darbuotojų saugos ir sveikatos agentūrai (EU-OSHA), aktyviau keistis geriausios praktikos pavyzdžiais, duomenimis ir prevencijos metodika;
7. ragina Komisiją įvertinti ir pašalinti su dirbtiniu intelektu ir algoritminio valdymo sistemomis susijusią profesinės saugos ir sveikatos riziką, įskaitant darbo intensyvumo didėjimą, psichosocialinę įtampą, nederamą stebėseną ir darbo laiko ribų išnykimą; ragina Komisiją ir valstybes nares pripažinti ir spręsti kylančią mirčių bei sunkių nelaimingų atsitikimų riziką, susijusią su naujomis užimtumo formomis, įskaitant darbą skaitmeninėje platformoje ir algoritmiškai valdomą darbą; pabrėžia, kad darbuotojai, įdarbinti per skaitmenines darbo platformas, ir tie, kurių užduotys, darbo tempas ir našumas yra nustatomi arba vertinami naudojant DI priemonės, gali susidurti su didesne rizika profesinei saugai ir sveikatai dėl intensyvesnio darbo ritmo, piktnaudžiavimo stebėjimu, nepakankamo algoritminio sprendimų priėmimo skaidrumo, be kita ko, kiek tai susiję su nustatomos tapatybės žmogaus aptarnaujamais kontaktiniais punktais, taip pat dėl netinkamos arba nepakankamos informacijos ar mokymų; pabrėžia, kad diegiant tokias technologijas būtina atlikti tinkamą rizikos vertinimą, užtikrinti skaidrų darbuotojų informavimą ir konsultavimąsi su jais bei prasmingą žmogaus vykdomą priežiūrą, laikantis profesinės saugos ir sveikatos teisės aktu;
8. ragina Komisiją išsamiai įvertinti ir numatyti riziką profesinės saugos ir sveikatos srityje, kylančią dėl su klimatu susijusių veiksnių, įskaitant karščio sukeltą stresą, ekstremalius meteorologinius reiškinius, oro taršą, padidėjusią pavojingų medžiagų ekspoziciją vykdant renovacijos ir infrastruktūros modernizavimo projektus, taip pat naujų biologinių pavojų atsiradimą; ragina, remiantis šiuo vertinimu, sustiprinti prevencinius veiksmus, kad būtų sustiprintas nacionalinių profesinės saugos ir sveikatos sistemų atsparumas ir parengtis, be kita ko, taikant išankstinio perspėjimo mechanizmus ir teikiant konkretiems sektoriams skirtas gaires, skirtas didelės rizikos sektoriams, pavyzdžiui, statybos, žemės ūkio, transporto sektoriams ir kitiems paveiktiems sektoriams, įskaitant skubiosios pagalbos tarnybas; pabrėžia, kad darbo inspekcijoms ir darbdaviams reikia pateikti praktines ES lygmens gaires dėl karščio darbo vietoje ir kitos su klimatu susijusios profesinės rizikos valdymo;
9. pabrėžia, kad ekstremalaus karščio ir klimato kaitos poveikį būtina pripažinti dideliais profesinės rizikos veiksniais, ir ragina Europos

Komisiją bei valstybes nares stiprinti prevencines, apsaugos ir adaptyvias priemones darbo vietoje, siekiant sumažinti su darbu susijusių nelaimingų atsitikimų, profesinių ligų ir mirčių skaičių;

10. ragina Komisiją, Tarybą, pilietinę visuomenę ir socialinius partnerius remti Europos dienos, kaip institucijas, įmones ir piliečius vienijančio pilietinio išipareigojimo, paskelbimą ir minėjimą, be kita ko, vykdant iniciatyvas, kuriomis būtų skatinamos informavimo, informuotumo didinimo ir praktinės prevencijos priemonės, pritaikytos mažosioms ir vidutinėms įmonėms bei pažeidžiamiesiems darbuotojams, taip pat keičiantis geriausia praktika profesinės saugos ir sveikatos srityje; pabrėžia, kad tokios iniciatyvos turėtų būti konkrečiai skirtos psichosocialinei rizikai, su karščiu ir ekstremalia darbo temperatūra susijusiai rizikai ir su subrangos grandinėmis bei nestandartinėmis darbo formomis susijusiai rizikai panaikinti, taip pat problemoms, kurių kyla komandiruotiems, sezoniniams ir kitiems tarpvalstybiniais darbuotojams, spręsti, užtikrinant, kad būtų laikomasi vienodo požiūrio principo ir veiksmingai taikomos priimančiosios šalies taisyklės profesinės saugos ir sveikatos bei socialinės apsaugos srityje; primena, kad pernelyg ilgas darbo laikas dažnai sukelia nuovargį ir didina mirtinų su darbu susijusių nelaimingų atsitikimų riziką;
11. ragina valstybes nares didinti darbdavių ir darbuotojų informuotumą apie jų atsakomybę užtikrinti savo ir kitų asmenų saugą, skatinti visiems darbuotojams skirtus pirmosios pagalbos mokymus, ypač sektoriuose, kuriuose profesinė rizika yra didesnė, ir užtikrinti, kad tokie mokymai būtų reguliariai atnaujinami, plačiai prieinami ir integruoti į darbo vietos saugos politiką; pabrėžia, kad už darbuotojų sveikatos ir saugos užtikrinimą visų pirma atsako darbdaviai, jie, be kita ko, vykdo rizikos vertinimą, imasi prevencinių priemonių, teikia asmeninės apsaugos priemones, darbuotojų sveikatos paslaugas, veiksmingai įgyvendina darbo saugos teisės aktus ir teikia tinkamą informaciją, nurodymus ir mokymą darbuotojams; pabrėžia darbdavių pareigą užtikrinti, kad darbuotojai ir jų atstovai iš tiesų dalyvautų kuriant profesinės sveikatos ir saugos procesus darbo vietoje, vertinant riziką ir pavojus, planuojant ir stebint priemones ir vykdant prevencinę veiklą;
12. primena, kad smurtas tampa vis didesne problema daugelyje darbo vietų, visų pirma paslaugų ir sveikatos priežiūros sektoriuose ir skubiosios pagalbos tarnybų darbuotojams; primygtinai teigia, kad reikia parengti ir įgyvendinti priemones, kuriomis būtų taikomas visiško netoleravimo principas patyčių, priekabiavimo ir kitų formų smurto darbo vietoje atžvilgiu, tobulinant ir skatinant organizacines ir teises paramos struktūras, taip pat gerinant pranešimo apie incidentus sistemas;
13. ragina Komisiją ir EU-OSHA pasinaudoti Europos diena kaip galimybe skleisti su profesine sauga ir sveikata susijusius naujausius

duomenis, lyginamąsias analizes ir įrodymais pagrįstas gaires, ypatingą dėmesį skiriant psichosocialinei rizikai, nestandartinėms darbo formoms, labai mažoms ir mažosioms įmonėms ir pažeidžiamiausioms darbuotojų grupėms; be to, ragina Komisiją ir EU-OSHA paskelbti ES masto apžvalgą ir šalių dokumentus profesinių ligų ir su darbu susijusių mirčių tema, įskaitant prevencijos ir kontrolės rodiklius (įskaitant darbo inspekcijų patikrinimus), siekiant geriau orientuoti viešąją politiką ir stiprinti atskaitomybę; pabrėžia, kad svarbu sistemingai stebėti ir analizuoti darbo sąlygų, psichosocialinės rizikos, darbo inspekcijos pajėgumų bei profesinės sveikatos ir saugos standartų laikymosi tendencijas visose valstybėse narėse, kad visoje Sąjungoje būtų stiprinama prevencija, skaidrumas ir darbo sąlygų aukštynkryptė konvergencija;

14. ragina Komisiją, bendradarbiaujant su Eurostatu ir valstybėmis narėmis, gerinti duomenų apie nelaimingus atsitikimus darbe ir profesines ligas, įskaitant psichosocialinę riziką ir ilgą latentiniu laikotarpiu pasišyminčias ligas, rinkimą, suderinimą ir skaidrumą ir spręsti nepakankamo pranešimo klausimą;
15. ragina Komisiją ir valstybes nares užtikrinti, kad atsakomybė už profesinės sveikatos ir saugos teisės aktų laikymąsi būtų aiškiai priskirta vadovybės lygmeniui ir plačiai integruota į organizacijos veiklą, be kita ko, pasitelkiant veiksmingus prevencijos planus ir darbuotojų dalyvavimą; pabrėžia, jog tai, kad atliekami rizikos vertinimai, savaime padeda mažinti nelaimingų atsitikimų skaičių;
16. pabrėžia reglamentavimo aktais nustatytų profesinės saugos ir sveikatos patikrinimų svarbą padedant užtikrinti saugią ir sveiką darbo aplinką, tačiau pripažįsta, kad šių patikrinimų aprėptis gali būti ribota; ragina valstybes nares stiprinti darbo inspekcijas aprūpinant jas nuolatiniiais darbuotojais, suteikiant pakankamai išteklių ir užtikrinant jų institucinę nepriklausomybę, kad būtų veiksmingai įgyvendinami profesinės saugos ir sveikatos teisės aktai ir reaguojama į pokyčius darbo pasaulyje;
17. ragina Komisiją ir valstybes nares stiprinti profesinės saugos ir sveikatos teisės aktų vykdymo užtikrinimą, be kita ko, skiriant pakankamai išteklių darbo inspekcijoms, gerinant tarpvalstybinį bendradarbiavimą ir užtikrinant veiksmingą reikalavimų laikymąsi, ypač tais atvejais, kai didelis aplaidumas tapo sunkių sužalojimų ar mirties priežastimi; mano, jog tam, kad profesinės saugos ir sveikatos taisyklės būtų patikimos ir veiksmingos, jos turi būti pakankamai atgrasančios ir proporcingos;
18. palankiai vertina Komisijos pateiktą Europos darbo institucijos (EDI) vertinimo ataskaitą, kurioje pripažįstamas jos vaidmuo veiksmingai užtikrinant ES darbo teisės bei profesinės saugos ir sveikatos taisyklių vykdymą, visų pirma tarpvalstybiniais atvejais ir didelės rizikos sektoriuose, ir pakartoja raginimą Komisijai stiprinti EDI

igaliojimus, kad būtų pagerintas ES darbo teisės ir profesinės saugos ir sveikatos taisyklių vykdymo užtikrinimas; pabrėžia, kad, siekiant remti nacionalines vykdymo užtikrinimo institucijas, svarbu užtikrinti konkrečią pridėtinę vertę, be kita ko, vykdant griežtesnius suderintus ir bendrus darbo inspekcijų patikrinimus ir sudarant galimybes veiksmingiau prisidėti prie pažeidimų nustatymo ir jų šalinimo; pabrėžia, kad reikia skatinti labiau suderinti ir supaprastinti darbo jėgos judumo taisykles ir susijusias kontrolės procedūras, be kita ko, taikant vienodesnes taisykles ir veiksmingiau keičiantis informacija, laikantis EDI gairių;

19. ragina Komisiją, remiantis dabartinės 2021–2027 m. ES darbuotojų saugos ir sveikatos strateginės programos prioritetais ir su ja susijusia patirtimi, pagal Kokybiško užimtumo veiksmų gaires nustatyti naują 2028–2034 m. strateginę programą; pabrėžia, kad ši nauja strateginė programa turėtų būti aiški, išmatuojama ir įgyvendintina per nustatytą laiką, joje turėtų būti nustatyti aiškūs ir nauji reikalavimai ir ja turėtų būti siekiama mažinti su darbu susijusių nelaimingų atsitikimų ir mirčių skaičių, galutinai pasiekti tikslą, kad darbe nežūtų nė vienas žmogus, stiprinti darbuotojų apsaugą, visų pirma didelės rizikos sektoriuose ir pažeidžiamų grupių apsaugą, šalinti kylančią profesinę riziką, įskaitant riziką, kylančią dėl naujų darbo formų, skaitmeninimo ir psichosocialinės rizikos, ir užtikrinti darbo sąlygų pritaikymą prie ekstremalių temperatūrų;
20. palankiai vertina direktyvas, kuriomis siekiama sumažinti kancerogenų ekspozicijos ir kitų potencialiai mirtinų profesinių ligų riziką; atkreipia dėmesį į tai, kad norint užkirsti kelią mirtinoms profesinėms ligoms būtina plėtoti su ekspozicija susijusias žinias tiek darbo vietose, tiek profesinės sveikatos tarnybose; primena, kaip svarbu darbo vietose turėti pakankamai išteklių, kad būtų galima nustatyti ekspozicijos riziką ir užkirsti jai kelią, bendradarbiaujant su profesinės sveikatos tarnybomis, kurios gali pateikti rekomendacijų dėl atitinkamų darbuotojų saugos ir sveikatos priemonių; mano, kad darbuotojai, kuriems kyla medžiagų, sukeliančių sunkias profesines ligas, ekspozicijos pavojus, turėtų turėti galimybę naudotis profesinės sveikatos paslaugomis ir reguliariai tikrintis sveikatą, kad būtų stebima galima ekspozicija; pabrėžia, kad bet kokioje išsamioje strategijoje, kuria siekiama mažinti mirčių darbe skaičių, turi būti aiškiai atsižvelgiama į profesinį vėžį kaip į tylią, tačiau pagrindinę su darbu susijusių mirčių priežastį, įskaitant ilgą latentiniu laikotarpiu pasižyminčias ligas, kuriomis susergama dėl ilgalaikės kancerogenų ekspozicijos darbo vietoje; pabrėžia, kad būtina gerinti duomenų apie profesinį vėžį rinkimą ES lygmeniu, siekiant visapusiškai atspindėti tikrąjį su darbu susijusių mirčių mastą;
21. yra susirūpinęs dėl to, kad komandiruoti darbuotojai, darbuotojai migrantai ir subrangos grandinėse dirbantys darbuotojai patiria neproporcingai didelę riziką profesinei saugai ir sveikatai, įskaitant

mirtinų nelaimingų atsitikimų riziką, dėl suskaidytų atsakomybės grandinių, nepakankamo koordinavimo ir neaiškos atskaitomybės, ypač didelės rizikos sektoriuose, pavyzdžiui, statybos sektoriuje; ragina Komisiją įvertinti, ar dabartine profesinės saugos ir sveikatos *acquis* pakankamai užtikrinamas veiksmingas minimalių saugos ir sveikatos reikalavimų įgyvendinimas visose subrangos grandinėse, ir pasiūlyti teisėkūros priemonės, jei bus nustatyta spraga;

22. ragina valstybes nares skatinti saugos kultūrą profesinės saugos ir sveikatos srityje, ypač jaunų darbuotojų, derinant švietimą ir praktinę patirtį; mano, kad švietimo įstaigos turėtų teikti bendrąją informaciją ir rengti mokymus sveikatos ir saugos klausimais, o darbdaviai turėtų užtikrinti konkrečiai darbo vietai pritaikytus mokymus, ypač pameistrų ir stažuotų metu;
23. ragina valstybes nares sukurti paramos sistemas, kuriomis būtų sudarytos palankesnės sąlygos savanorių ugniagesių įdarbinimui, pripažįstant įgytą įgūdžių vertę, visų pirma pirmosios pagalbos, rizikos prevencijos, gaisrų gesinimo, gaisrų gesinimo įrangos naudojimo ir evakuacijos organizavimo srityse, taip pat gerinant saugą darbo vietoje, užkertant kelią nelaimingiems atsitikimams darbe ir mažinant tokių nelaimingų atsitikimų sunkumą, kol laukiama skubiosios pagalbos tarnybų atvykimo;
24. pabrėžia, kad labai mažų, mažųjų ir vidutinių įmonių administraciniai pajėgumai, finansiniai ištekliai ir ekspertinės žinios dažnai yra riboti; ragina imtis visapusiškų ir tikslinių paramos priemonių, kurios padėtų veiksmingai nustatyti profesinę riziką, su darbu susijusias ligas ir mirtis, užkirsti joms kelią ir jas valdyti, be kita ko, naudojant supaprastintas ir patogias rizikos vertinimo priemones, konkrečioms sektoriams skirtas gaires, praktines prevencijos programas, prieinamus mokymus ir paramą siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi išipareigojimų profesinės saugos ir sveikatos srityje;
25. ragina Komisiją, bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis ir socialiniais partneriais, sugriežtinti ES gaires dėl pagalbos asmenims, kurie darbe patyrė nelaimingus atsitikimus ar susirgo profesinėmis ligomis, ir jų šeimoms; be to, ragina Komisiją įvertinti galimybę parengti rekomendacijas, kuriomis būtų siekiama skatinti tinkamus paramos ir kompensavimo mechanizmus aukoms ir jų šeimoms, skatinant aukštynkryptę apsaugos konvergenciją visoje ES;
26. ragina valstybes nares užtikrinti, kad visi darbuotojai, įskaitant skaitmeninių platformų darbuotojus, trečiųjų šalių piliečius ir namų ūkio darbuotojus, dirbančius privačiuose namų ūkiuose, būtų veiksmingai apsaugoti profesinės saugos ir sveikatos srityje pagal nacionalines sistemas ir praktiką; ragina valstybes nares ir socialinius partnerius skatinti taikyti novatoriškus sprendimus ir geriausią praktiką siekiant užkirsti kelią nelaimingiems atsitikimams darbe ir su darbu susijusioms ligoms, be kita ko, pasitelkiant tokias

iniciatyvas kaip EU-OSHA Saugių darbo vietų gerosios praktikos apdovanojimai, kad būtų pristatytos veiksmingos strategijos ir technologijos, kurias galima įgyvendinti įvairiuose sektoriuose siekiant pagerinti profesinę saugą ir sveikatą;

27. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai.